

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Quæst. XII. Quæritur, an Actus quo deliberatur ab Academiâ Theologicâ,
an hoc illudve Opus recipiendum sit pro Normâ docendi, sit Actus
Jurisdictionis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

rum Censuram, nec non eorum Approbationem, Episcopis pareant. *SESS. IV. C. Unico. SESS. V. C. 1. & 2. SESS. XXIV. C. 4.* In his Decretis Concilium expresse meminit Regularium, quorum maxima Pars ab Episcopi Jurisdictione eximitur. Notandum obiter, Concilium Academiæ Theologicæ Episcopo ita Subjectas velle, ut veter, ne quis in iis Theologiam legat, nisi ab Episcopo ad id probatus. Idem patet Edictis Regiis, nempe inter alia *Art. 30. EDICTI 1695. circa Jurisdictionem Ecclesiasticam.* Idem inferre est ex Litteris Patentibus circa Publicationem Constitutionis *Vineam Domini Saboth. 1705.* ac Constitutionis *Unigenitus* an. 1714. hinc facilis solutio rationis oppositæ, siquidem patet, Potestatem Academicarum circa Doctrinam subesse Potestati Episcopali, Clave non errante.

QUÆSTIO XII.

Queritur, An Actus, quo deliberatur ab Academiâ Theologicâ, an hoc illud-ve Opus recipiendum sit pro Norma docendi, sit Actus Jurisdictionis?

Videtur, quod hic Actus ad Jurisdictionem non spectet, cum nihil aliud esse appareat, quam Examinatio, an dignum sit, ut habeatur pro Normâ docendi & judicari possit ab Academiâ de hoc dubio, absque Jurisdictione, eodem planè modo, ac de illo judicat Doctor privatus.

Contrarium tamen *Tenendum* sentio, quia finis proximus illius Deliberationis est, ut ipsa Academia sibi Legem statuat strictè servandam, sequendi Doctrinam in Opere contentam, tam in disputando circa Res Theologicas, quam in decidendo proposita dubia, Lex autem non conditur absque Jurisdictione.

Hanc Resolutionem confirmat *Canon 3. DIST. IV.* in quo *S. Augustinus* comparat Judicium, quo habita Deliberatione judicatur, aliquid in Legem statuendum vel accipiendum, cum Judicio, quo juxta illud jam pro Lege receptum, judicatur. Hinc autem sequitur, quod sicut Judicium Posterius, est Actus Jurisdictionis, idem quoque de Priori dicendum sit. Hinc ruit allata Comparatio judicii Doctoris Privati cum judicio Academicæ, cum propriè loquendo nemo possit habere jurisdictionem in se ipsum.

SECTIO IV.

Regule circa Exemptiones. Et primò, de Exemptione circa Visitationem.

REGULA I.

Ex corrigendi jure nascitur visitandi jus, medium enim ad Correctionem aptissimum Visitatio, Correctio verò Visitationis potissimus finis.

Hinc in Jure Visitatio & Correctio, tanquam quæ separari non debeant conjungi solent; Correctio præcipitur aut permittitur, quoties Visitatio præcipitur, aut, cui de Jure pertinet, permittitur. Hujus Conjunctionis testimonia habes *C. 7. 8. De Statu Monach. Clem. 2. Eod. TIT. C. 3. 4. SESS. VI. De Ref. C. 11. SESS. XXV. De Regul.* Hinc Visitatio ejusdem utilitatis, necessitatis-ve est, ac Correctio; hinc, sicut Correctio à Subdito contra Prælatum præscribi non potest, ita nec Visitatio; & sicut Prælatus contra Prælatum corrigendi Subditos alienos jus præscribere potest, ita & visitandi jus alienos Subditos.

Hinc, sicut in Correctoriis, Appellatio Sententiæ effectum non suspendit, ita quæ in Visitatione statuuntur Appellatione non suspenduntur.

Hinc, cuius est corrigere, ejus est & visitare.

Hinc Juris Textus, quibus alicui vindicatur corrigendi facultas, eidem visitandi potestatem tribuunt.

Hinc, qui præscribit jus corrigendi, visitandi jus etiam præscribit.

Sed ne, quæ dicta sunt, errandi occasio sint, Notandum, corrigendi jus alicui competere posse Lege Divinâ & Lege Humanâ: Priori modo, pertinere ad Prælatum, inter quem & Subditos Divina est Subordinatio; Posteriori, spectare ad Prælatum, qui aliis Humano Jure tantum præest. Contra Legem Divinam præscribi non posse; Contra Humanam posse.

Tom. I.

Hinc cum Illi, qui à Spiritu Sancto positi regere Ecclesiam Dei, Jure Divino Regendis præsent, oportet ut saltem Episcopi, qui inter illos præcipui sunt, Divinâ Lege corrigendi jus habeant, atque ideò, ut contra Episcopum ipsius Grex à Correctione Exemptionem præscribere nequeat; cum verò Metropolitanus Episcopus non præsit nisi Lege Humanâ, oportet, ut Episcopi contra Metropolitanum ab istius Correctione Immunitatem Præscriptione acquirere possint.

Quod de Metropolitanis dictum est, ad Primates, Patriarchas similesque Prælatos Constitutione Humana Infitutos extendendum.

Hinc malè discurreret, qui diceret, contra Metropolitanos à Visitatione Libertatem præscriperunt Episcopi. Episcoporum ergò Subditi contra ipsos eandem Libertatem præscribere possent.

Hinc, cum Humanâ tantum Lege fiat, ut talis Grex tali Pastori adunetur, subjiciaturque, Lex verò Divina præcipiat, ut quilibet Grex cuidam sublit Pastori; oportet, ut talis Grex Exemptionem à Visitatione talis Pastoris præscribere possit; Libertatem verò à Visitatione cujusvis præscribere nequeat.

Quæ de Visitatione hæc dicta sunt, omnium circa illam Canonum fundamenta sunt, idcirco illorum, qui de Exemptione à Visitatione loquuntur, Collectioni præmitti debuerunt, ut sanius judicare liceat, quæ circa Visitationem Exemptio concedi possit, vel non possit.

REGULA II.

A Visitatione, quæ nec à Jure præscripta, nec permissa, vel quæ præcepta in Desuetudinem abiit, nulla est propriè dicta Exemptio.

Hinc, cum Primati vel Patriarchæ Canones nunquam præceperint, nec permiserint, ut Districtus suos visitarent, nullus propriè dici potest ab illorum Visitatione Exemptus.

Hinc quoque, cum Canones Metropolitanis præcipientes ut Provinciam suam visitet, jamdiù obsoleverint, ab illius Visitatione, quis ineptè diceretur Exemptus.

REGULA III.

Nemini unquam à Jure indultum est, ut à nullo Prælato visitetur; imò, ne id fiat, non unus Canon prohibet.

Prohibitio, de qua loquitur Regula, colligitur ex *C. 8. DIST. XCIII. C. 18. CAUS. XVIII. QUÆST. II. C. 12. 16. De Præscript. C. 7. De Statu Monach. Clem. 2. Eod. TIT.* eaque justissima est, nam Acephalus foret, qui Visitatore careret, indignus esset, quibus egeret, Pastoris auxiliis, Subditus non haberet, cui obediret, nec Ovis, qui illam Esurientem pasceret, Deviantem reduceret, Infirmam curaret: quantumvis Quis Exemptus sit, Visitationi Ordinarii tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, vel illorum, qui sibi maximè præsent, subjicitur: demùm, ne quis sine Visitatore sit, Abbates, Prioresque, qui proprios non habent Abbates, celebrare Capitula Generalia tenentur, in quibus Visitatores sibi eligant. *C. 7. de Statu Monach.*

REGULA IV.

Ex eo, quod alicui dentur peculiare Visitatores, non eximitur ab Ordinarii Visitatione.

Colligitur ex *C. 7. de Statu Monach.* In illo enim additâ Clausulâ, *Salvo jure Diœcesanorum*, illis conservatur visitandi jus ergà illos, quibus peculiare dantur Visitatores; *TANCREDUS* in illud *C. sic illud interpretatur in Notis suis in 4. Collect.*

Circa quod Notandum, tunc temporis, nempe sub *INNOCENTIO III. Pontifice* extitisse Abbates, Prioresque, in Congregatione non positos, quique ideò Capitulum Generale celebrare non consueverant; inter illos autem fuisse, qui Sedi Apostolicæ immediatè suberant, alios verò, qui Episcopo Subjecti remanserant: tam Exemptos, quam non Exemptos, simul convenire debuisse, & in Capitulo Generali Visitatores eligere, qui vice Papæ, illos visitarent & corrigerent, eâ tamen lege, ut Deponendi Episcopo denuntiarentur, ut illos deponi curaret, quo illud Negligente, ad Sedem